

SMÅFÖRETAGS- BAROMETERN

---

*Sveriges äldsta och största undersökning av småföretagarnas
uppfattningar och förväntningar om konjunkturen*

STOCKHOLMS LÄN

Innehåll

Småföretagsbarometern.....	2
Sammanfattning av konjunkturläget i Stockholms län	3
Det ekonomiska läget och Stockholms läns näringslivsstruktur	4
Småföretagsbarometern – Stockholms län.....	6
<i>Sysselsättning</i>	6
<i>Orderingång</i>	7
<i>Tackat nej till order</i>	9
<i>Omsättning</i>	10
<i>Konjunkturindikatorn</i>	11
Lönsamhetsutvecklingen	15
Expansionsutsikter och hinder för expansion	17
Konjunkturrisiker.....	19
<i>Politiska risker</i>	20
<i>Personliga risker</i>	20
Appendix Finansiering.....	21
<i>Bankens lokala förankring och bemötande</i>	22

Småföretagsbarometern

Småföretagsbarometern är i första hand en konjunkturenkät som redovisar hur Sveriges småföretag uppfattar det ekonomiska läget och deras förväntningar om den närmaste framtiden. Underlaget för småföretagsbarometern utgörs av intervjuer med småföretag med minst en anställd och högst 49 anställda. Det är alltså företagarnas egen uppfattning om konjunkturläget som kommer till uttryck i redovisade index för konjunkturen.

Småföretagsbarometern är Sveriges största konjunkturindikator inriktad speciellt på småföretagskonjunkturen och har genomförts sedan 1985. I år är det 30 års jubileum för Småföretagsbarometern.¹ Denna gång omfattar undersökningen 4 000 företagare inom det privata näringslivet med 1-49 anställda. Storleken på urvalet och antalet respondenter gör att svaren kan delas upp på länsnivå. Vi kan således mäta skillnader i konjunkturuppfattning hos rikets småföretag i samtliga län. De läsare som är intresserade av undersökningsmetodik och diagram kan hämta hem materialet från Företagarnas hemsida.

Småföretagsbarometern produceras i samverkan mellan Sparbankernas Riksförbund och Företagarna. René Bongard, Rebecca Källström och Daniel Wiberg (Företagarna) är författare till denna publicering. Vid genomförandet av intervjuerna har Novus medverkat.

Det är vår förhoppning att Småföretagsbarometern på ett positivt sätt ska bidra till att öka kunskapen om och förståelsen för de små företagens stora betydelse för den svenska ekonomin.

Sparbankerna

Företagarna

---

¹ År 2014 gjorde vi ett uppehåll med undersökningen, så värdena för år 2014 är interpolerade.

Nettotal och konjunkturindikatorn

För att underlätta snabba svar ställs frågorna så att de kan besvaras utan hjälp av bokföring och statistik.

- a) Ja/nej
- b) Större, oförändrad eller mindre

Småföretagsbarometerns konjunkturindikator arbetar med **nettotal** där svaren räknas om till procentandelar. Skillnaden mellan procentandelen positiva svar minus procentandelen negativa svar benämns nettotal. Ett värde mindre än 0 betyder kontraktion, medan ett värde över 0 betyder expansion. Nettotalet visar alltså hur snabbt tillväxten förändras, snarare än en absolut nivå

Sedan adderas nettotalen för *sysselsättning, orderingång och omsättning*. Summan av dessa nettotal bildar småföretagens **konjunkturindikator**.

Sammanfattning av konjunkturläget i Stockholms län

- **Småföretagskonjunktoren** i Stockholm har varit positiv sedan 2013 års mätning och länet uppvisar nu ett konjunkturindex precis under riksgenomsnittet. Industrikonjunktoren har förbättrats kraftigt, medan tjänstekonjunktoren legat på samma nivå sedan mätningen 2013. Förväntningarna inför kommande år pekar på en återhämtning där såväl industri- som tjänstesektorn räknar med förnyad tillväxt.
- **Sysselsättningstillväxten** har ökat i Stockholm sedan 2013 och är fortfarande positiv. Ökningen beror enbart på industrins snabba återhämtning, då tjänstesektorn anställer färre än vid mätningen 2013.
- **Orderingången** för länets småföretag har utvecklats svagt positivt sedan 2013 och ligger nu i nivå med rikssnittet. Förbättringen beror framförallt på en ökad orderingång till industrisektorn.
- **Tillväxttakten** för orderingången har försämrats för tjänstesektorn, där nettotalet fallit från 31 till 26. Drygt vart sjätte tjänsteföretag anger att orderstocken minskat. Trots detta ligger tjänstesektorn över rikssnittet, medan industrisektorn presterar sämre än rikssnittet. Både industri- och tjänstesektorn tror på en ökning av orderingången det kommande året, industrin är något mer positiv.
- **Omsättningstillväxten** i Stockholms län har ökat sedan 2013 och det är både industri- och tjänsteföretagen i länet som dragit utvecklingen. Nettotalet 28 är något under landet i genomsnitt. Förväntningarna inför kommande år är emellertid optimistiska.
- **Tillväxten av lönsamheten** har inte förbättrats i varken industriföretagen eller tjänsteföretagen i Stockholms län. Nettotalet för lönsamhet i industrisektorn ligger kvar

på samma nivå som vid mätningen 2013 och nettotalet för lönsamhet i tjänsteföretagen i länet är lägre än vid mätningen 2013. Både sektorerna ligger under Riksgenomsnittet. Samtidigt ser företagen generellt goda möjligheter tillökad lönsamhet framöver.

- **Företagen i Stockholms län** upplever bättre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Hela 70 procent av företagen i både tjänste och industrisektorn i länet anser sig ha goda utsikter att expandera på sikt.
- **Det främsta tillväxthindret** hos småföretagen i Stockholms län är bristen på lämplig arbetskraft. Vart femte företag uppger detta som största hinder. Höga arbetskraftskostnader och tuff konkurrens hamna också högt upp på listan över tillväxthinder. Många företag i Stockholms län upplever också att politisk oförutsägbarhet utgör ett hinder för expansion.
- **Den största konjunkturrisken** enligt företagen i Stockholm är den svenska ekonomiska utvecklingen. Men även den internationella konjunkturen utgör risker för länets företag. Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter upplevs som den största politiska risken av företagen i Stockholms län.

Det ekonomiska läget och Stockholms läns näringslivsstruktur

Under 2014 och i början av 2015 växte BNP och sysselsättningen i Sverige med stöd av växande inhemsk efterfrågan som i huvudsak byggde på stabil konsumtion. Sveriges exportsektor har dock haft en mindre positiv utveckling, samtidigt har efterfrågan gradvis förbättrats därmed kommer investeringar och ökad export att bidra till att läget förbättras. Efterfrågan i Europa kan förväntas fortsätta att förbättras något, om ingen allvarlig störning inträffar.

Den tröga exporttillväxten har flera skäl. När det gäller geografisk specialisering har Sveriges exportföretag drabbats av de vikande marknaderna i flera av de viktigaste mottagarländerna i EU. Sveriges export är starkt beroende av de andra EU-länderna eftersom nästan 70 procent av den svenska exporten går till EU.

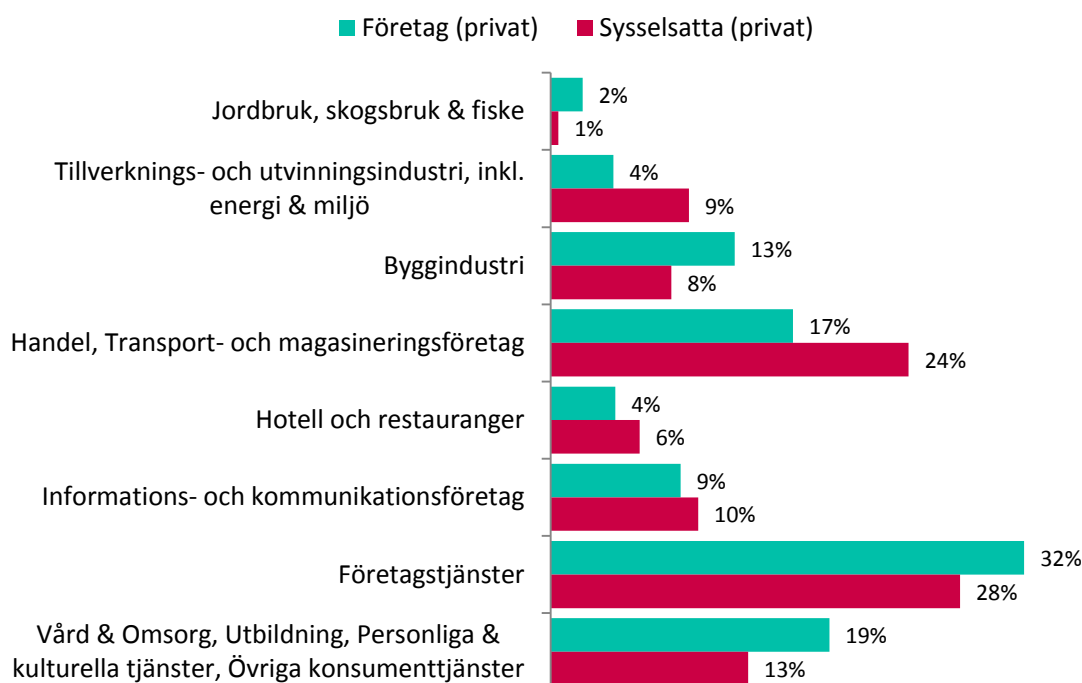
Sysselsättningen återhämtade sig snabbare i Sverige än i de övriga EU-länderna efter finanskrisen. Men eftersom arbetskraften växer har arbetslösheten legat fast på cirka 8 procent under flera år, och är särskilt hög bland lågutbildade unga. Arbetsmarknadsläget är därför speciellt bekymmersamt för grupper som står längre från arbetsmarknaden.

Läget i näringslivet kan alltså sammanfattas som något starkare. Sysselsättningen har sammantaget ökat och utvecklingen kan vara positiv framöver om inte något konjunkturrämmande inträffar. Även anställningsplanerna framöver är mer optimistiska än vid föregående mätning.

Tabell 1. Näringslivsstrukturen i Stockholms län²

Stockholms län	Företag	Arbetsställen	Sysselsatta
Totalt	135 434	150 517	1 119 569
Offentlig verksamhet	501	4 726	265 088
Övrig verksamhet	4 928	5 376	45 718
Privata företag	130 005	140 415	808 763
<i>andel privata företag av totala antalet</i>	96,0%	93,3%	72,2%
<i>andel småföretag av privata företag</i>	98,2%	98,4%	59,5%

Figur 1 Fördelning av privata företag per bransch, antal företag och sysselsatta, 2013 (källa: SCB)

² Statistiken avser företag med minst 1 sysselsatt person, år 2013. Med småföretag avses 1-49 sysselsatta. Källa: SCB

Småföretagsbarometern – Stockholms län

Sysselsättning

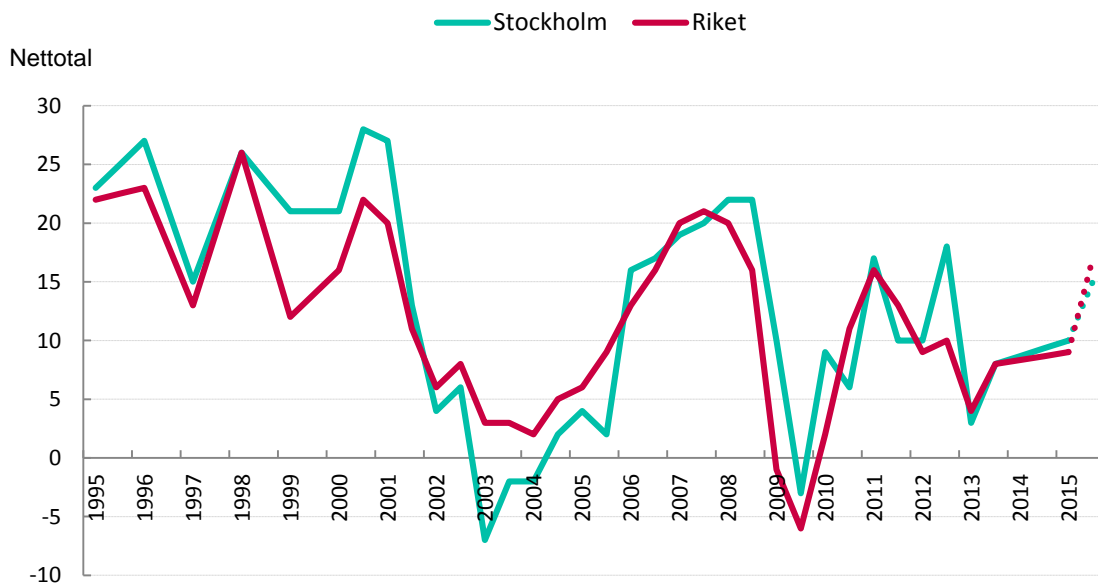
Sysselsättningsstillväxten har ökat i Stockholm sedan 2013 och trenden är fortfarande positiv. Ökningen beror på att industrisektorn anställer i snabb takt sedan tidigare mätning. Totalt sett säger nästan var sjätte företag i länet (17 procent) att man har ökat sin personalstyrka medan endast sju procent av företagen dragit ned personal. Nettotalet landar på 10, vilket är något högre än nettotalet för sysselsättningsstillväxten i riket. Ett nettotal över noll betyder det att andelen företag som ökat sysselsättningen är större än andelen företag som minskat sysselsättningen. Eftersom länet har ett positivt nettotal (10) innebär det att sysselsättningen totalt sett ökar i länets företag.

Sysselsättning

Sysselsättning mäter hur många som har jobb. Arbete kan vara som anställd, egen företagare eller att på annat sätt arbeta heltid eller deltid. Personer som deltar i vissa arbetsmarknadspolitiska åtgärder inkluderas också som sysselsatta. Ett alternativt mått är sysselsättningsgrad, vilken mäter andelen av den arbetsföra befolkningen som är sysselsatta.

Sysselsättningen är av stor betydelse för den ekonomiska utvecklingen. Med fler i arbete kan vi producera mer och hushållens inkomster växer. Dessutom minskar statens utgifter bland annat genom att arbetslösheten kostar mindre samtidigt som skatteintäkterna ökar.

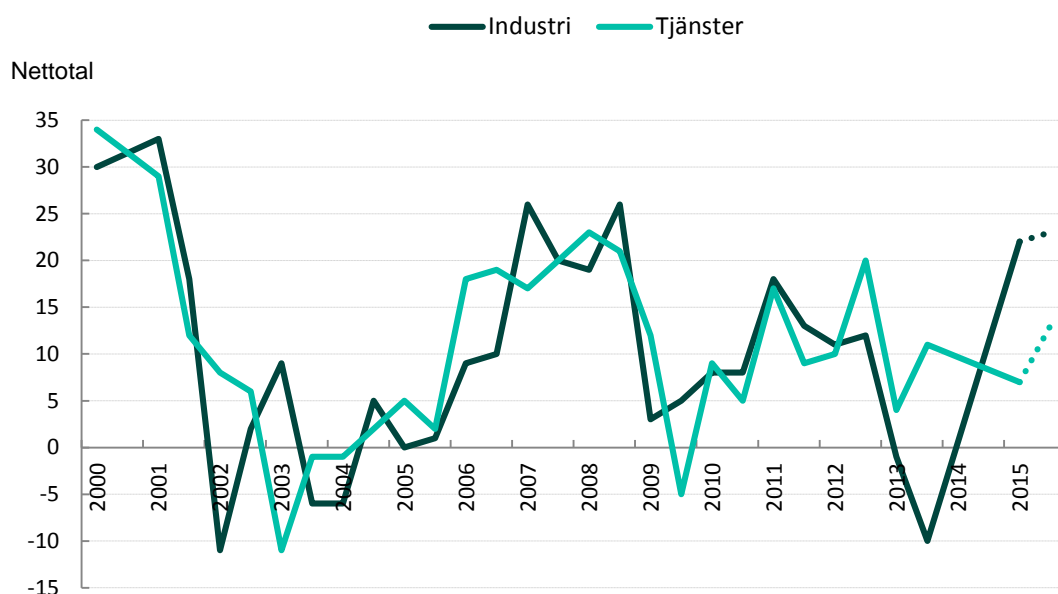
Figur 2 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Stockholms län och riket 1995-2015

Inom tjänstesektorn anställer man i långsammare takt än tidigare och nettotalet hamnar nu på 7, vilket är lägre än genomsnittet för riket (9). Inom Industrisektorn har utvecklingen varit den omvända. Det är nu 28 procent av företagen som uppger att man ökat i personal medan sex procent minskat antalet anställda. Stockholms län får därmed ett nettotal på 22, vilket är betydligt högre än det nettotal på -10, som mätningen 2013 visade.

Förväntningarna framåt är optimistiska och företagen tror på en fortsatt ökad sysselsättning kommande året. Nettotalet förväntas ligga på 15 på ett års sikt, vilket är något lägre än riket (17). Båda sektorerna planerar att öka personalstyrkan.

Figur 3 Sysselsättningsutvecklingen (netttotal) i Stockholms län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Orderingång

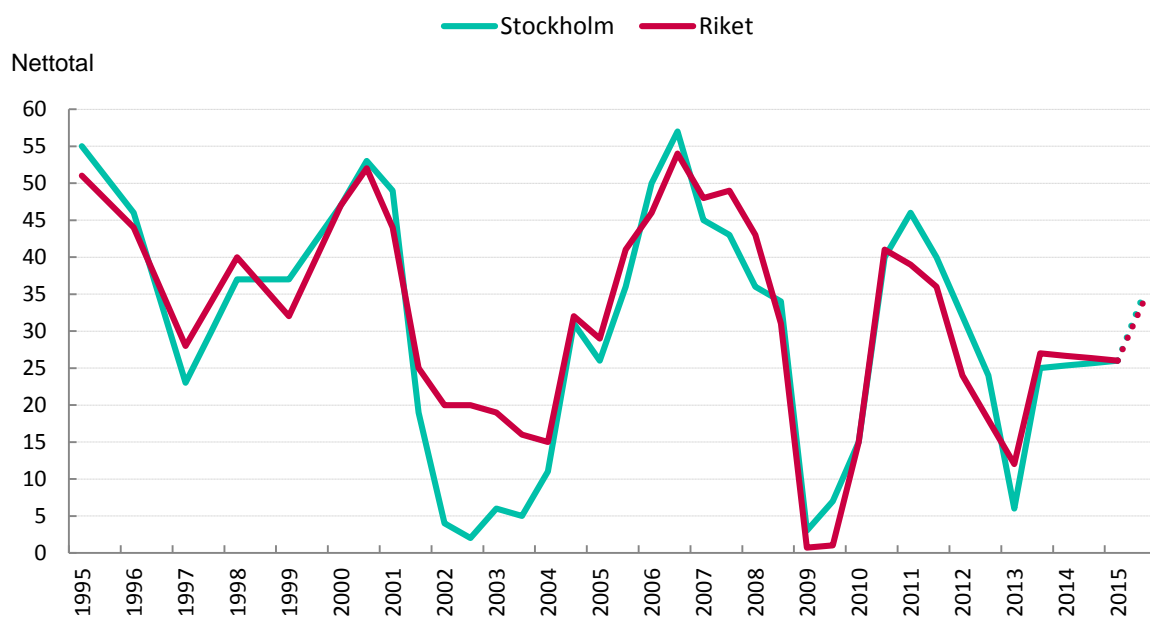
Orderingången för länets småföretag har utvecklats svagt positivt sedan 2013 och ligger nu i nivå med riksgenomsnittet. Förbättringen beror framförallt på en ökad orderingång till industrisektorn. Sammantaget i länet är det 43 procent av småföretagen som uppger en ökande orderingång, medan 17 procent anger en vikande. Det ger ett nettotal på 26 procent vilket är detsamma som rikssnittet.

Orderingång

Med orderingång menas vanligtvis de beställningar som erhållits under en viss period.

Figur 4 Orderutveckling (nettotal) i Stockholms län och riket 1995-2015

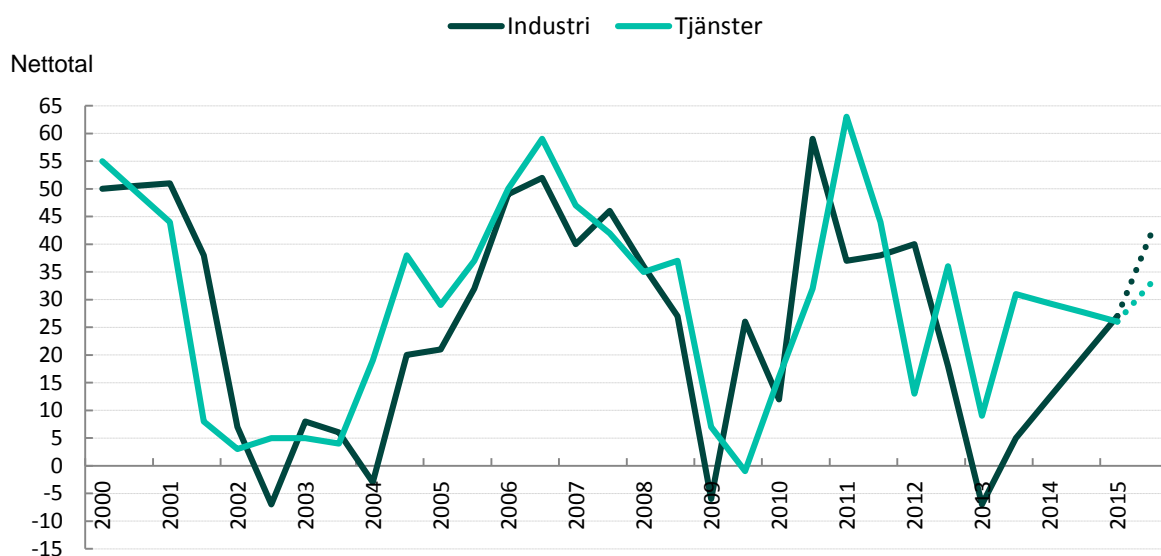

Den ökade orderingen beror främst på förbättrad ordergång inom industrin, som gått från ett negativt nettotal till 27. Men trots en ökning redovisar nära 18 procent av industriföretagen i länet en sjunkande ordergång.

Inom tjänstesektorn har nettotalet fallit från 31 till 26. Drygt vart sjätte tjänsteföretag anger att orderstocken minskat. Trots detta ligger tjänstesektorn över rikssnittet, medan industrisektorn presterar sämre än rikssnittet. Både industri- och tjänstesektorn tror på en ökning av ordergången det kommande året, industrin är något mer positiv.

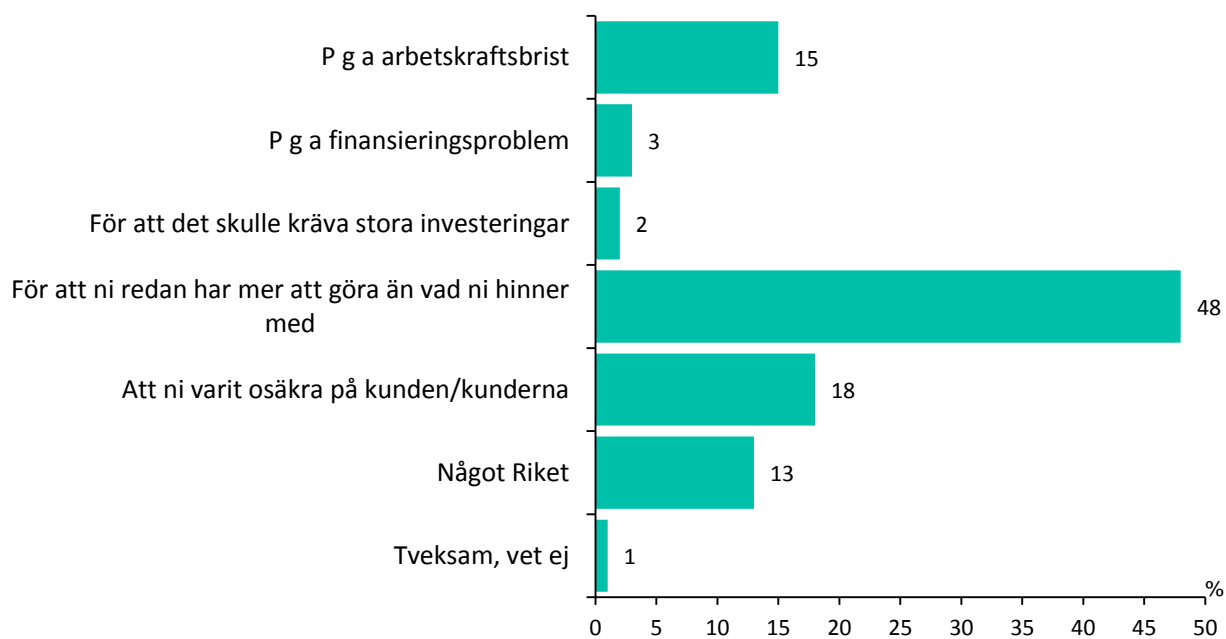
Konjunkturinstitutet finner i sina löpande mätningar under våren 2015 att företagen är mer negativa om storleken på kommande orderstockar och varulager samt att förväntningarna på produktionsvolymen har justerats ned. Detta tycks inte stämma med vad Stockholms läns småföretag prognostiserar framöver.

Figur 5 Ordergång (netttotal) i Stockholms län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Tackat nej till order

Hela 39 procent av företagen i länet har tvingats tacka nej till order. Den huvudsakliga anledningen är att företagen uppger att de redan har mer att göra än de hinner med (48 procent av de som tackat nej) men även osäkerhet på kunderna är ett vanligt skäl (18 procent). Detta skiljer sig från rikssnittet, där arbetskraftsbrist är det näst vanligaste skälet till att företagen tackat nej till order.

Omsättning

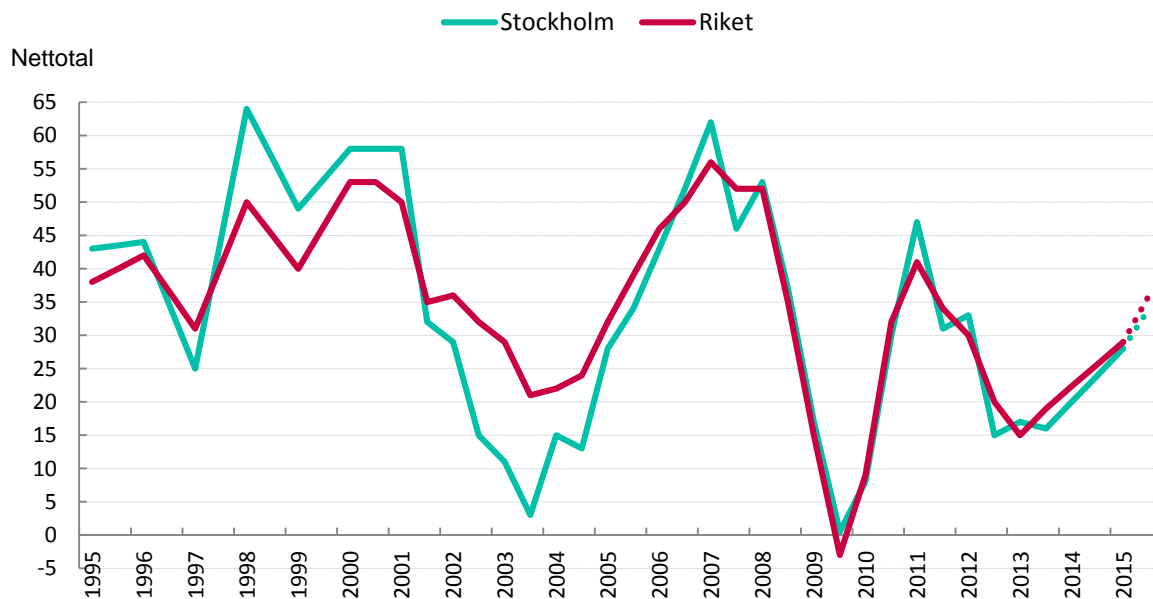
Omsättningstillväxten i Stockholms län har ökat sedan 2013 och det är både industri- och tjänsteföretagen i länet som dragit utvecklingen. Nettotalet 28 är något under landet i genomsnitt (nettotalet 29). Förväntningarna inför kommande år är emellertid optimistiska. Totalt sett tror företagen i Stockholm på en omsättningstillväxt de kommande tolv månaderna som gör att nettotalet landar på 34, nästan i nivå med nettotalet för riket i genomsnitt (36).

Omsättning

Ett företags omsättning är likvärdigt med dess sammanlagda intäkter från sålda varor och utförda tjänster under en viss period. Förändringar i omsättningen jämfört med föregående period används ofta för att indikera företagets tillväxt.

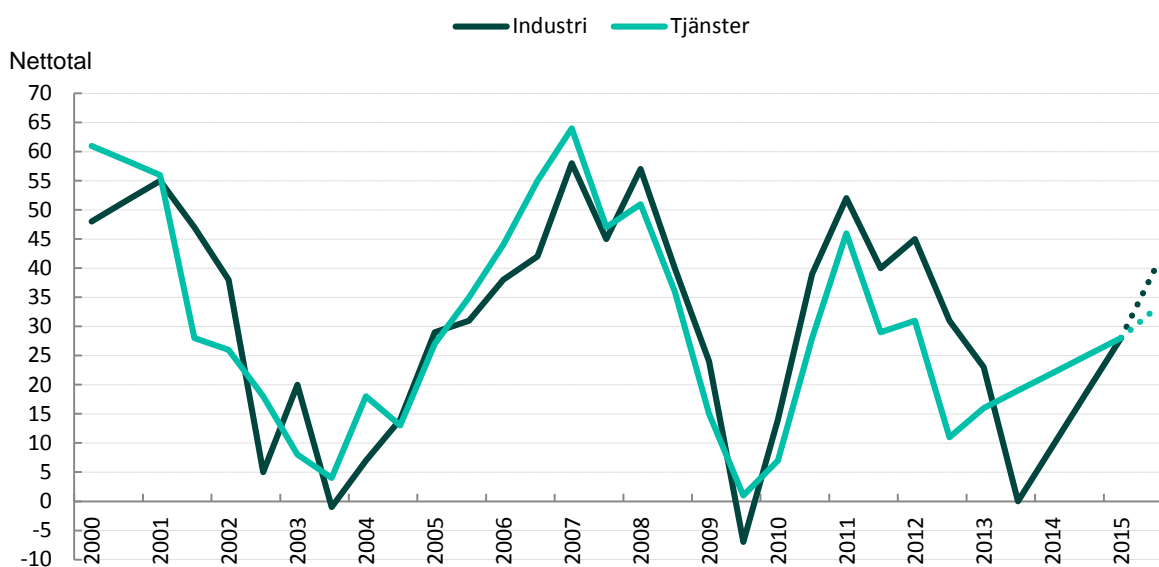
Resultaträkningen visar företagets intäkter och kostnader under räkenskapsåret. Resultaträkningen visar alltså om företaget har gått med vinst eller förlust.

Figur 6 Omsättningsutveckling (nettotalet) i Stockholms län och riket 1995-2015

Industrin har upplevt en kraftig tillväxt i omsättningen och går från 0 i nettotalet till ett nettotalet på 52. Även om industriföretagen i Stockholms län haft en brant uppåtgående trend sedan 2013 så har även tjänsteföretagen utvecklats relativt bra. Nettotalet för tjänstesektorn i Stockholms län är 28 och därmed i nivå med rikssnittet. Inför det kommande året är tjänsteföretagen relativt sett mindre optimistiska än industriföretagen.

Figur 7 Omsättningsutveckling (netttotal) i Stockholms län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Konjunkturindikatorn

Nu har vi gått igenom utvecklingen av sysselsättning, orderingång och omsättning för länets småföretag. Genom att addera nettotalen för dessa tre faktorer får vi konjunkturindikatorn för småföretagen i länet. I 2015 års mätning är konjunkturindikatorn för länet 63, jämfört med rikets indikator på 64.

Sammantaget kan det konstateras att konjunkturen för småföretagen i Stockholms län försämrades dramatiskt 2008- 2009. Från att år 2007 ha nått ett värde på cirka 124, bottnade index hösten 2009 med ett värde på 4.

Det är tydligt att botten är passerad och återhämtningen tros fortsätta under det kommande året. Konjunkturindikatorn spås stiga även framöver, även om denna positiva utveckling kan vändas av en försvagad konjunktur i Sverige eller i vår omvärld.

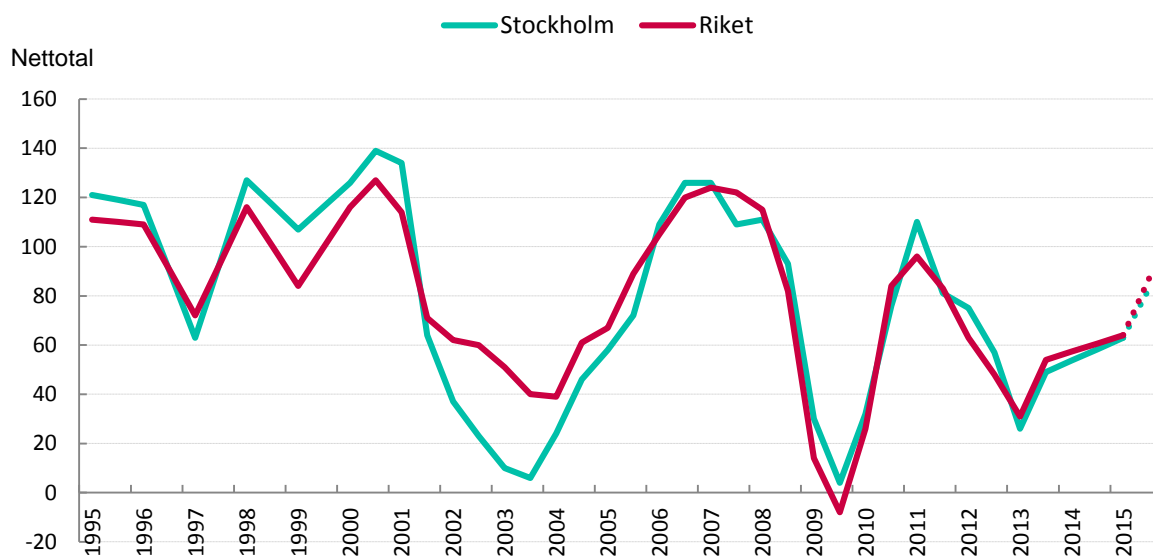
Konjunktur

Konjunktoren beskriver den makroekonomiska utvecklingen, alltså det rådande ekonomiska tillståndet i en ekonomi. Framförallt omfattar begreppet arbetslöshet, inflation och tillväxt. När man talar om konjunktur brukar man tala om hög- eller lågkonjunktur beroende på konjunkturcykeln. En konjunkturcykel är vanligtvis mellan tre till åtta år.

Högkonjunktur är när industrin har fullt upp med att producera och leverera varor eller tjänster. Det betyder att det är låg arbetslöshet och investeringarna ökar.

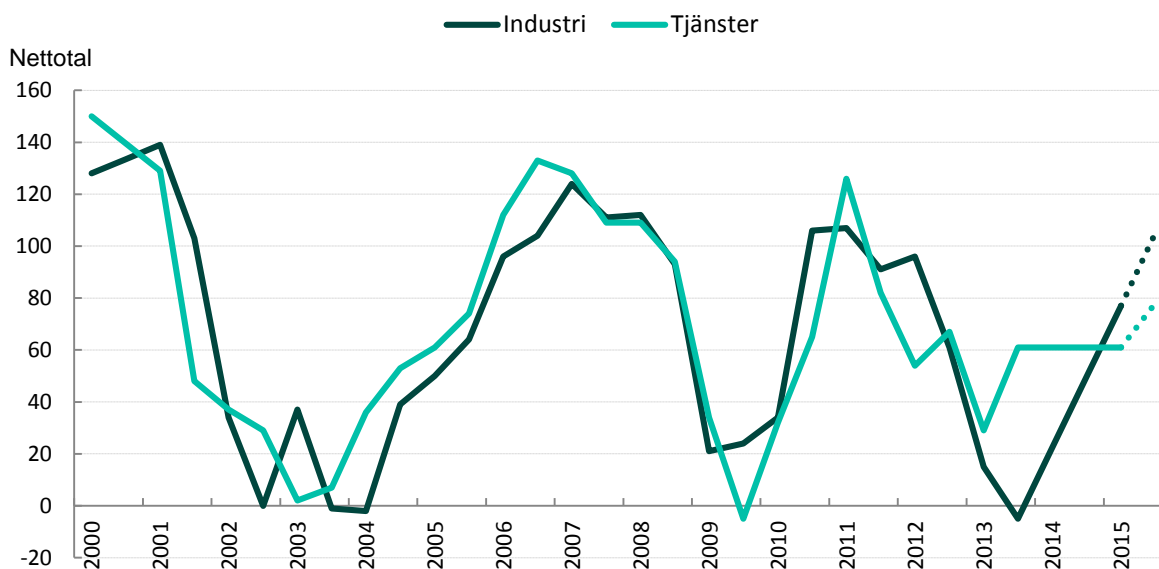
Lågkonjunktur är när efterfrågan på varor och tjänster är mindre än det som produceras. När företagen upplever minskad efterfrågan på deras varor eller tjänster, har de svårt att behålla personal och göra nyinvesteringar. Det betyder att arbetslösheten ökar och investeringar minskar.

Figur 8 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, ordergång och omsättning (netttotal) i Stockholms län och riket 1995-2015

Under det kommande året räknar tjänstesektorn med en förbättrad konjunktur, indikatorn stiger från 61 till 78. Industrin räknar med att den kraftigt stigande konjunkturindikatorn fortsätter öka på ett års sikt.

Figur 9 Sammanlagd konjunkturindikator; sysselsättning, orderingång och omsättning (netttotal) i Stockholms, industri- och tjänstesektor 2000-2015

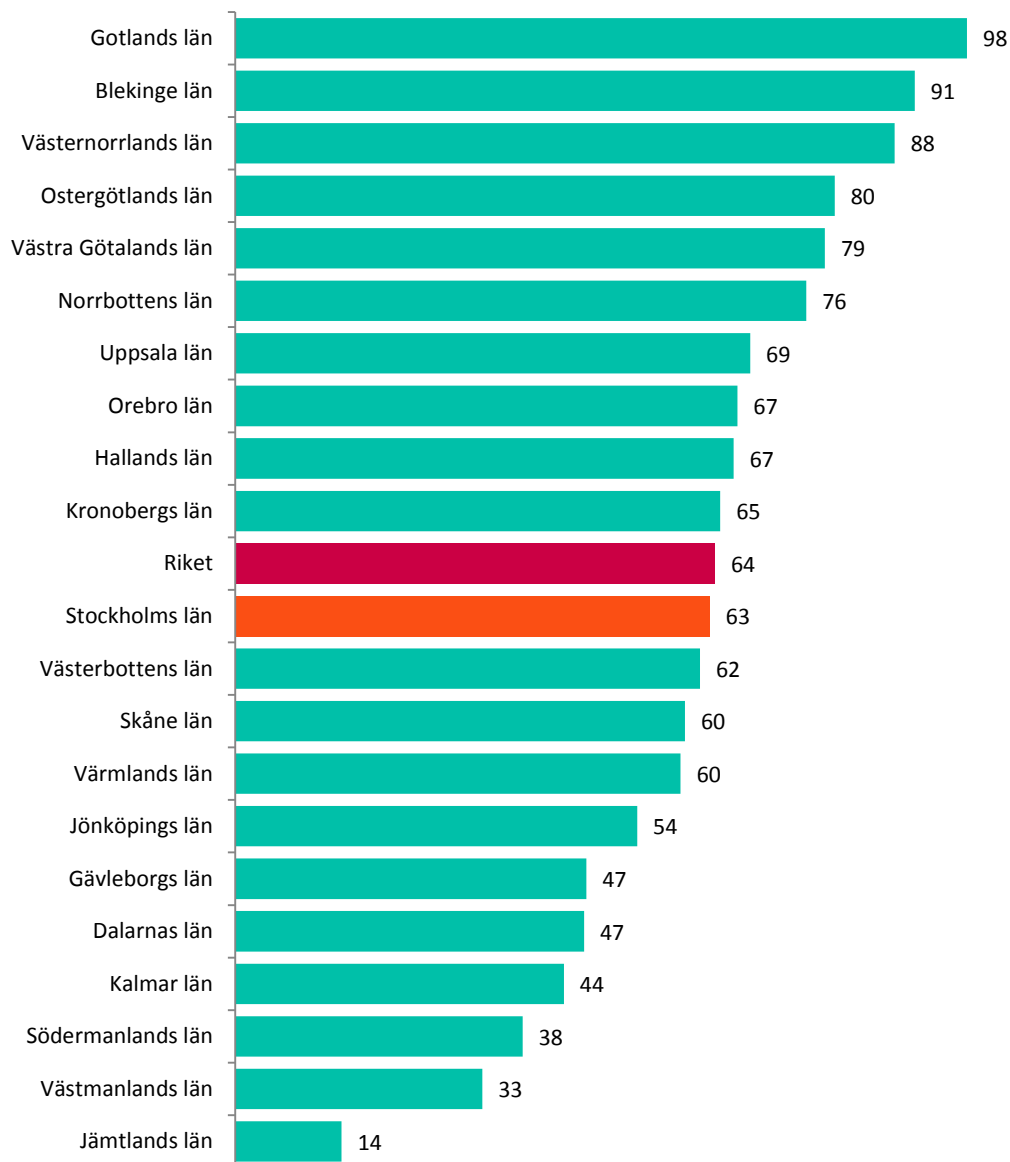

Småföretagsbarometerns resultat bekräftas i stort av Konjunkturinstitutet, som kontinuerligt analyserar hushållens och företagens syn på det ekonomiska läget.

Enligt Konjunkturinstitutet har konfidensindikatorerna för bygg- och anläggningsverksamhet, detaljhandel och privata tjänstenäringsstiger. Samtidigt har tillverkningsindustrins konfidensindikator fallit. Även hushållens konfidensindikator minskade mellan mars och april enligt Konjunkturinstitutets mätningar. För bygg- och anläggningsverksamhet och detaljhandel visar konfidensindikatorerna på ett starkare läge än normalt, medan tillverkningsindustrins konfidensindikatorer hamnar på nivåer under det historiska genomsnittet. Läget i de privata tjänstenäringsstär är något starkare än normalt.

För den sammavägda konjunkturindikatorn placerar sig Stockholms precis under riksgenomsnittet.

Figur 10 Länsfördelning runt riksgenomsnittet av sammanlagd konjunkturindikator (nettotal) 2015

Lönsamhetsutvecklingen

Lönsamheten dikterar till stor del företagens möjligheter till att växa genom investeringar och nyanställningar. Från 2013 har lönsamheten inte förbättrats i varken industriföretagen eller tjänsteföretagen i Stockholms län. Nettotalet för lönsamhet i industrisektorn ligger kvar på 12 dvs. på samma nivå som 2013. Rikssnittet ligger på 18. Nettotalet för lönsamhet i tjänsteföretagen i länet hamnar på 15, mot 17 vid 2013 års mätning. Riksgenomsnittet ligger i år på 18. Totalt sett i länet är det 36 procent av företagen som uppger en ökad lönsamhet, medan 21 procent uppger försämrad lönsamhet.

Lönsamhet

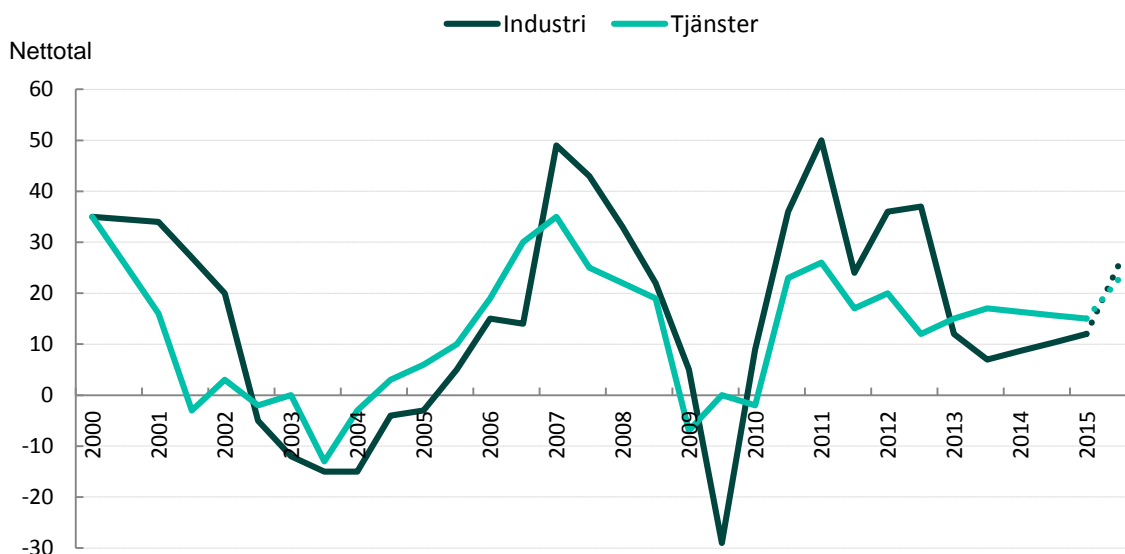
Om man är intresserad av att se om ett företag har gått bra eller dåligt räcker det inte bara med att titta på hur stor vinsten är räknat i kronor och ören. Vinsten, eller resultatet, måste ställas i relation bland annat till företagets storlek, när denna typ av mer relativt mått på vinst avses talar man om företagets lönsamhet.

I industrisektorn har nettotalet legat stilla på 12 sedan 2013 dvs. varken fler eller färre uppger en positiv lönsamhetsutveckling. Riksgenomsnittet för industriföretagen är 18. Läget har alltså inte förbättrats i förhållande till våren 2013.

Även tjänsteföretagens nettotal på 15 ligger kvar på samma nivå som 2013 vilket är under rikssnittet på 18. Industriföretagen i länet är lika optimistiska om utvecklingen framöver som genomsnittet i riket, medan tjänsteföretagen är något mindre optimistiska än snittet.

Utvecklingen framöver ser ljus ut, och avspeglar återhämtningen i konjunkturen. Den positiva utvecklingen har dock till övervägande del letts av industriföretagen. De tämligen dramatiska rörelserna i nettotal för lönsamhet avspeglar hur industriföretagen i länet påverkas av den allmänna och internationella konjunkturen och exportefterfrågan.

Figur 11 Lönsamhetsutveckling (netttotal) i Stockholms län, industri- och tjänstesektor 2000-2015

Företagens prisförväntningar

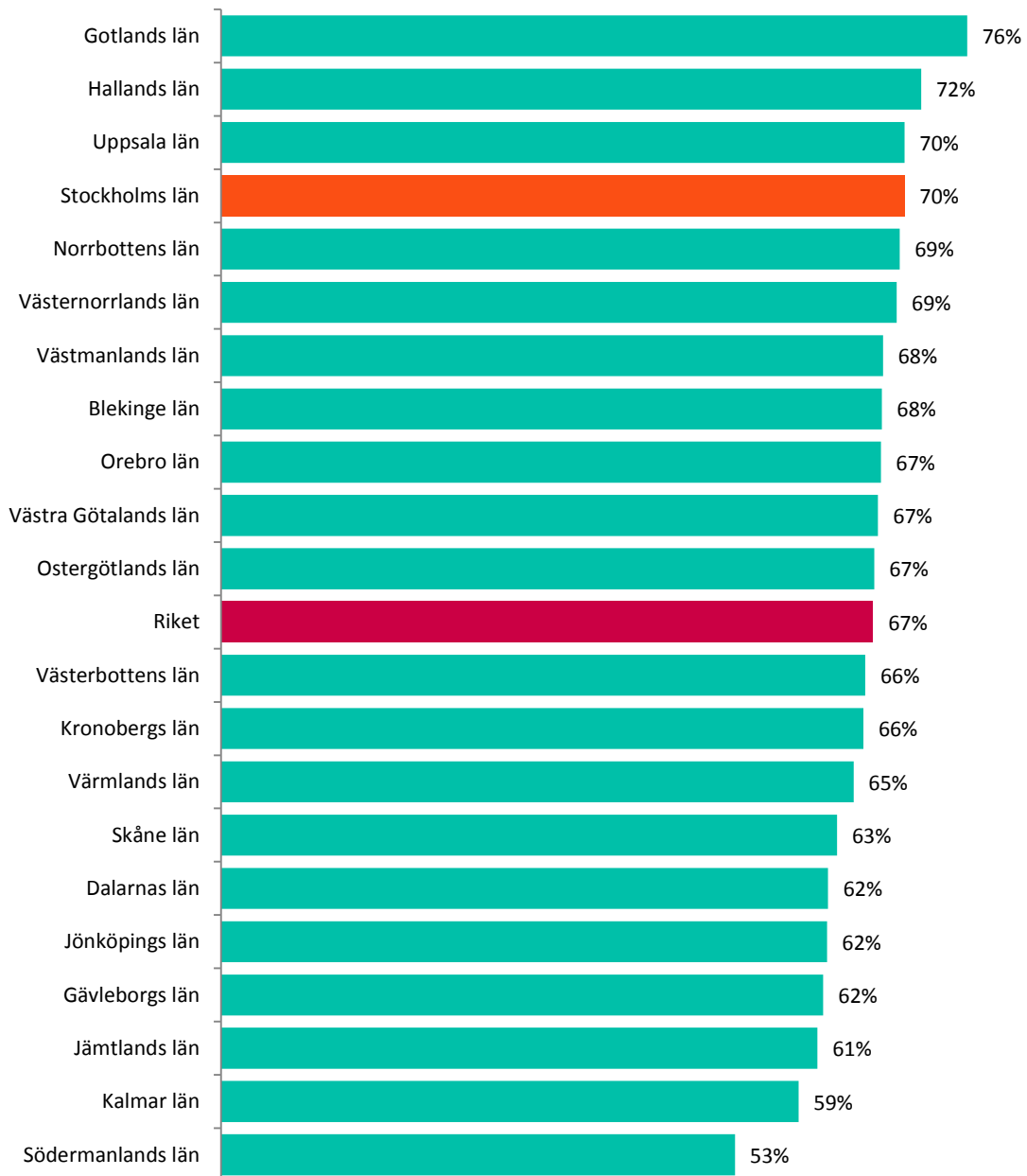
Att konjunkturen nu stärkts leder till att företagen i länet räknar med att kunna höja priserna kommande år. Men trots förbättrade utsikter för prishöjningar har företagen i Stockholms län något lägre förväntningar gällande prisutvecklingen än genomsnittet för riket. Av industriföretagen tror 32 procent av företagen på prisökningar och av tjänsteföretagen 31 procent. Inom industrin i riket som helhet är det 34 procent av företagen som tror på högre priser på riksnivå, motsvarande siffra för tjänstesektorn är 36 procent.

Prisutvecklingen för de svenska företagens varor tyder inte på några större problem med konkurrenskraften jämfört med våra handelspartners. Även om den reala effektiva växelkursen ökade mellan 2010 och 2013. Sedan 2014 har Riksbanken kraftigt ställt om penningpolitikens utformning med bl.a. negativ reporänta. Omfattande köp av statsobligationer har också bidragit till en svagare krona. Förhoppningen är att detta ska ge exporten en skjuts framåt och därmed bidra till en positiv prisutveckling framöver.

Expansionsutsikter och hinder för expansion

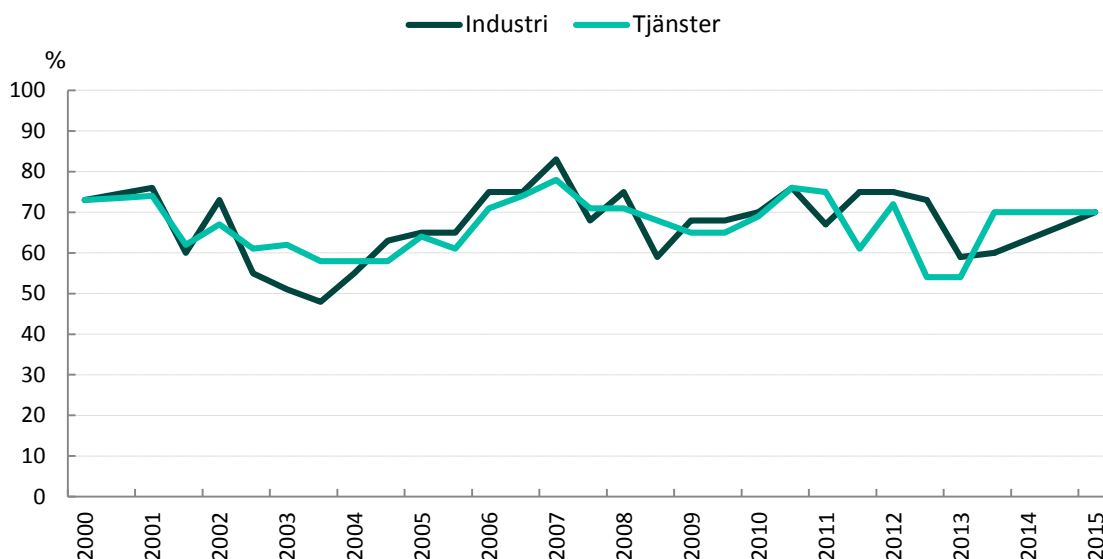
Företagen i Stockholms län upplever bättre möjligheter att växa framöver än riksgenomsnittet. Hela 70 procent av företagen i länet anser sig ha goda utsikter att expandera på sikt.

Figur 12 Företagens expansionsutsikter (netttotal) per län och i riket 2015

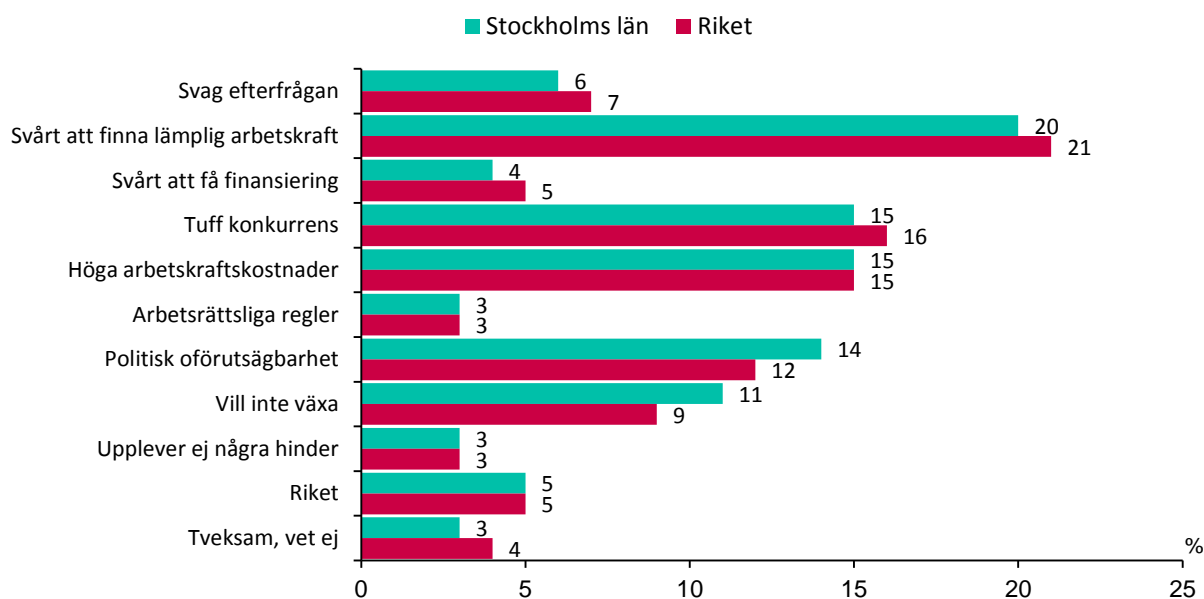
Såväl tillverkningsindustrin som tjänstesektorn har en positiv syn på framtidsutsikterna. Bland såväl industri- som tjänsteföretagen ser 70 procent goda expansionsutsikter.

Figur 13 Expansionsutsikter (netttotal) i Stockholms län, industri- och tjänstesektorn 2000-2015

Brist på lämplig arbetskraft är fortsatt det enskilt största tillväxthindret som Stockholms småföretag upplever. Vart femte företag (20 procent) uppger detta som största hinder. År 2013 var antalet som uppgav ”brist på lämplig arbetskraft” som hinder 15 procent, vilket tyder på att problemet förvärrats. Höga arbetskraftskostnader hamnar på andra plats med 15 procent av företagen som upplever detta som ett expansionshinder. Hela 15 procent upplever dessutom att tuff konkurrens är ett tillväxthinder, och många företag i Stockholms län upplever att politisk oförutsägbarhet utgör ett hinder för expansion, hela 14 procent.

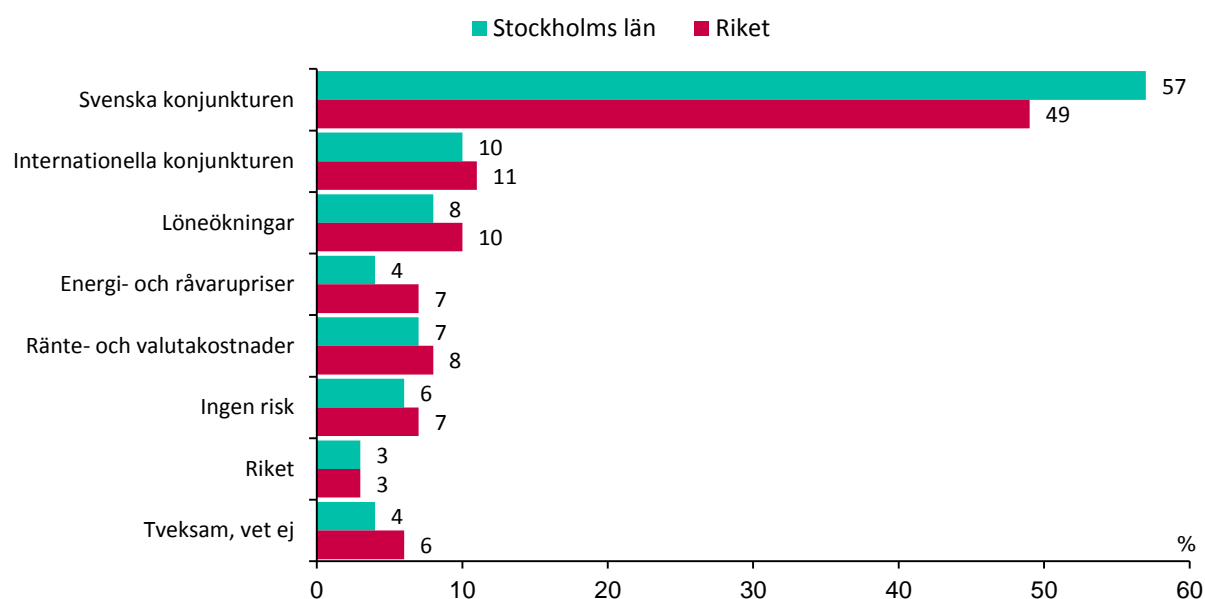
Figur 14 Tillväxthinder enligt företagen i Stockholms län och i riket 2015 (procent)

Konjunkturrisker

Den svaga inhemska konjunkturen är den största konjunkturrisken enligt mer än hälften av företagen i länet. Den följs av den internationella konjunkturen och sedan löneökningar. Energi- och råvarupriser verkar däremot oroa Stockholmsläns företagare i betydligt mindre utsträckning än företagare i resten av landet. Detta kan bero på näringslivsstrukturen i länet, som utgörs av en stor andel tjänsteföretag.

Figur 15 Vilken anser du är den största konjunkturrisken för ert företag?

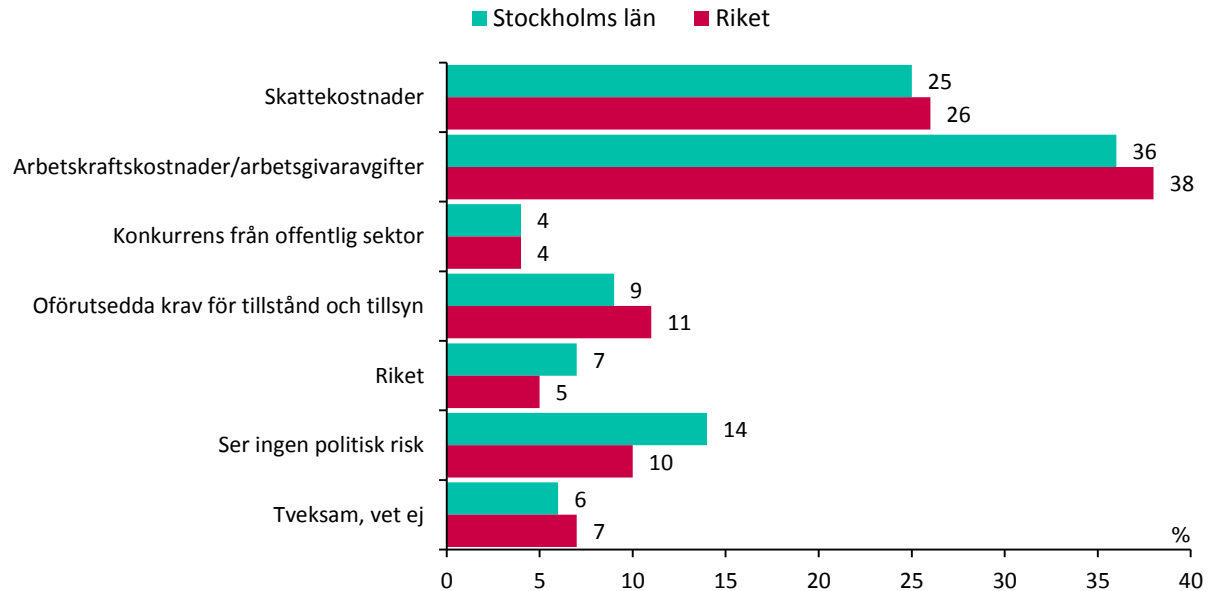
Trots att konjunkturen förbättrats avsevärt och företagen är fortsatt optimistiska, finns en viss osäkerhet om denna optimistiska bild kommer att förverkligas. Exempel på osäkerheter som kan påverka konjunkturåterhämtningen är kraftiga pris- och kostnadsökningar samt brist på lämplig arbetskraft.

För att fördjupa förståelsen kring företagets syn på konjunkturläget och risker som påverkar företaget, ställdes kompletterande frågor om politiska risker och personliga risker.

Politiska risker

Potentiellt höjda arbetskraftskostnader och arbetsgivaravgifter upplevs som den största politiska risken av företagen i Stockholms län. Även ökade skattekostnader upplevs som en betydande politisk risk. Samtidigt är det en större andel av företagen i Stockholms län än rikssnittet som inte ser någon politisk risk.

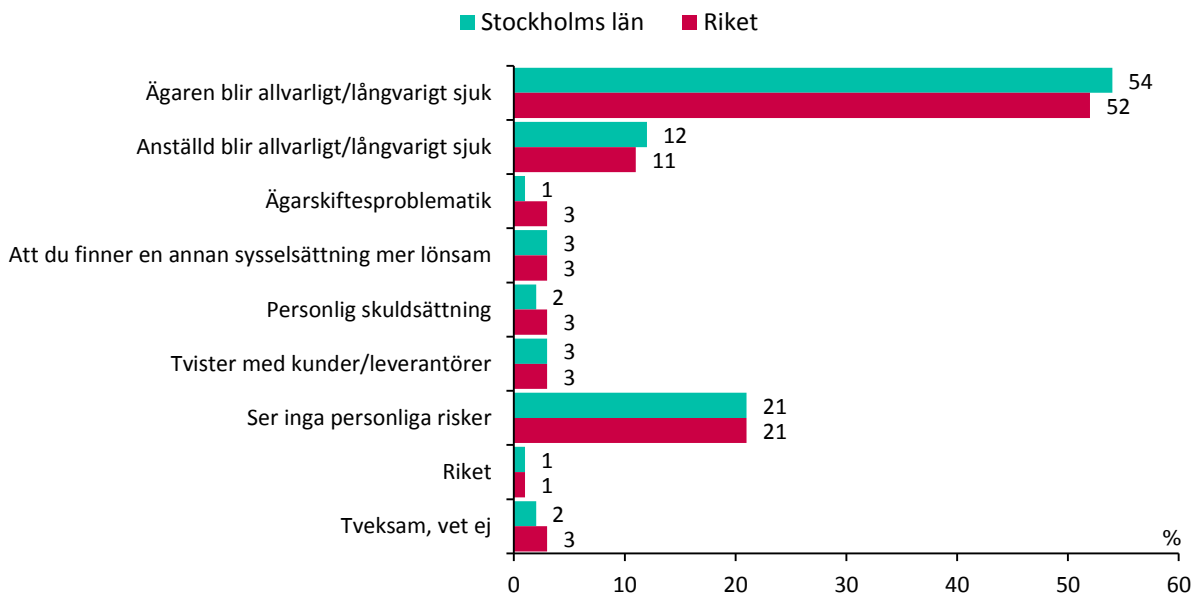
Figur 16 Vilken anser du är den största politiska risken för ert företag?

Personliga risker

Liksom i riket som helhet upplever företagen i Stockholms län att den största personliga risken för företaget är ifall en ägare, eller ägaren blir långvarigt sjuk. I Stockholms län anser också färre företagare än i riket som helhet, personliga risker i samband med generations- och ägarskifte.

Figur 17 Vilken anser du är den största personliga risken för ert företag?

Appendix Finansiering

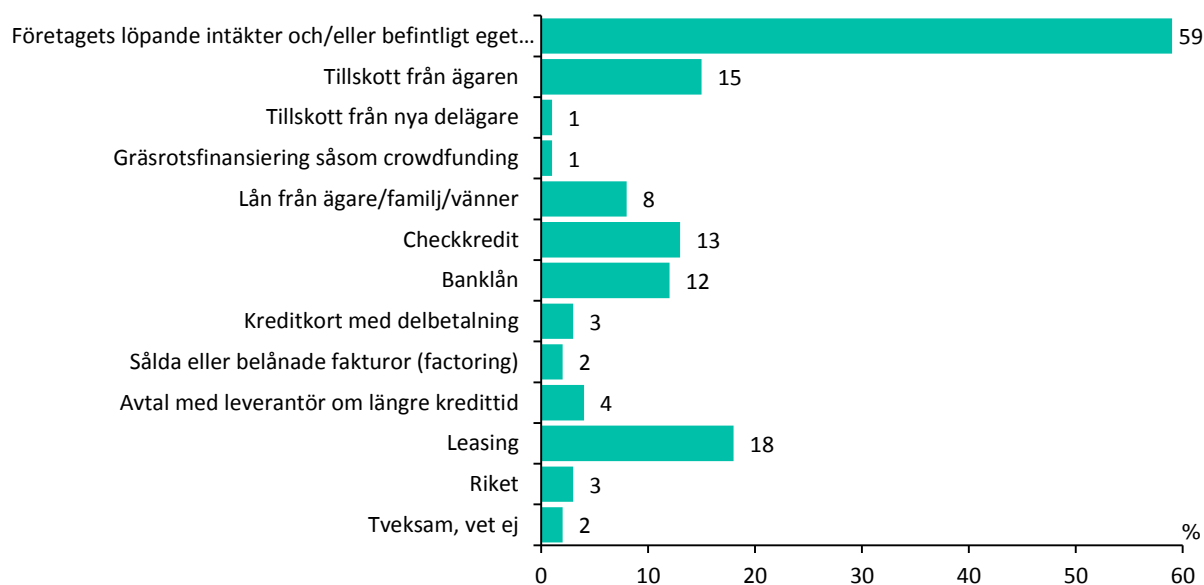
Finanskrisen slog kraftigt mot de små företagens möjligheter att finansiera sig. Även nu flera år efter finanskrisen anser många småföretag att det är svårt att få extern finansiering för att utöka verksamheten och att anställa, detta har visats in en rad undersökningar förutom av Företagarna bl.a. av Världsbanken.³

Finansieringssvårigheterna kan ha flera olika förklaringar. Den viktigaste faktorn är dock svårigheterna att få nya krediter och att utvidga befintliga banklån samt den höga kostnaden för banklån. Kostnaderna för banklån och krediter till företag tycks fortfarande vara höga i förhållande till aktiemarknadens avkastning och det låga ränteläget. Troliga förklaringar är bristfällig information mellan kreditgivare och låntagare, men också regelverk som påverkar finansieringsaktörernas utlåning till företag. Vissa regionala skillnader tycks också finnas vad gäller bankernas roll som kreditgivare till företag i regionen.

Majoriteten av alla företag använder egna medel i form av löpande intäkter och befintligt kapital till att finansiera företagets investeringar. En relativt stor andel av alla företag använder också checkkredit för att finansiera löpande verksamhet och investeringar. Skillnaden i ränta på utnyttjad checkkredit kan förväntas vara betydande mellan företag i olika storleksklasser, baserat på antal anställda etc. Räntekostnaderna kan därför vara betydligt högre för de mindre bolagen och generellt högre än vad som kan förväntas av det allmänna ränteläget i ekonomin.

I många företag finansieras också stora delar av investeringarna med tillskott eller lån från ägaren samt dennes familj. Detta resultat beskriver på ett tydligt sätt hur företagande innebär en betydande privatfinansiell risk för företagaren och dennes familj.

Figur 18 Finansieringssätt (företag som har investerat)

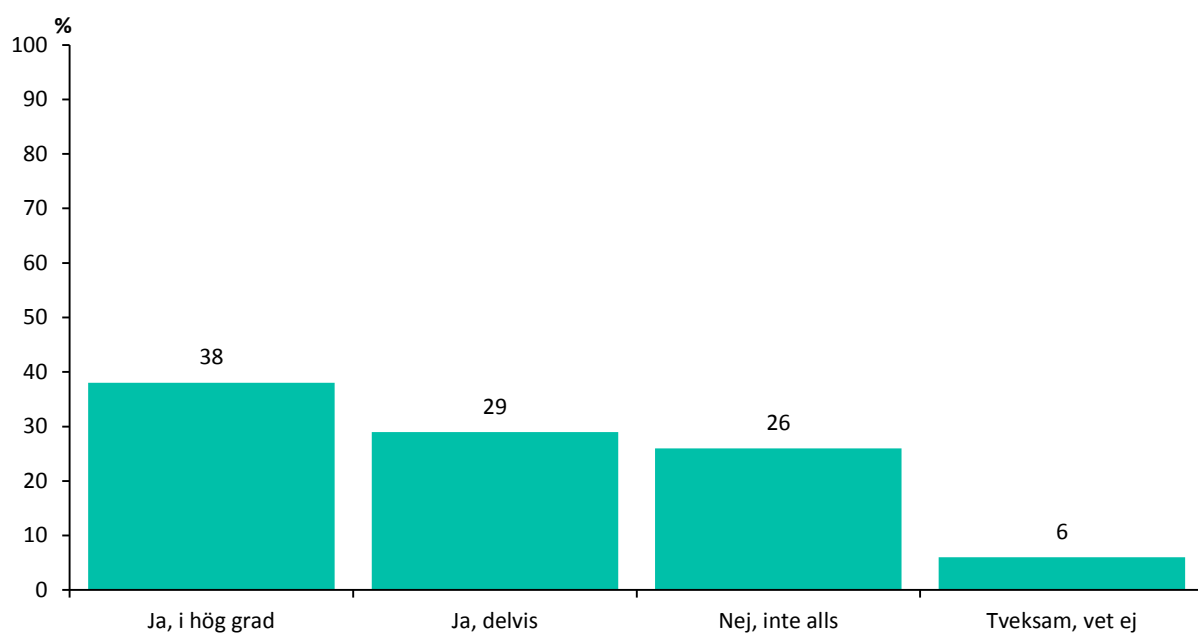
³ Sweden's Business Climate A Microeconomic Assessment, World Bank 2015.

I Företagarnas senaste finansieringsrapport svarade 47 procent av företagen att de upplever det som ganska eller mycket svårt att få extern kredit för att finansiera företagets investeringar och löpande verksamhet. Större företag har emellertid ofta betydligt lättare att finansiera sin verksamhet och investeringar med extern finansiering.⁴

Bankens lokala förankring och bemötande

Omkring hälften av alla företag i landet anser att deras bank har en hög grad av lokal förankring (48 procent). 28 procent av landets företag upplever att banken delvis har en lokal förankring. I Stockholm är andelen densamma (29 procent). Var fjärde företag upplever att deras bank inte har någon lokal förankring i Stockholms län.

Figur 19 Upplever du att företagets bank har en lokal förankring?

⁴ Se bl.a. Småföretagen vill växa – men saknar finansiering, Företagarnas finansieringsrapport 2015.

När det gäller bankernas rådgivande roll till företagen upplever 57 procent av företagen på riksnivå att de får ett delvis eller i hög grad personligt och engagerat bemötande i kreditprövningsfrågor. Bland företagen i Stockholm är motsvarande andel 49 procent, dvs. något färre upplever ett engagerat bemötande.

Figur 20 Upplever du att ni får ett personligt och engagerat bemötande i kreditprövningsfrågor?

